

Címlap » Amikor a néző bekerül, de ki nem kerül – Bencsik Orsolya írása a Derevo Harlekin című előadásáról

Amikor a néző bekerül, de ki nem kerül – Bencsik Orsolya írása a Derevo Harlekin című előadásáról

Beküldte Szerk - 2010, július 23 - 08:11 **Kritika**

Új hozzászólás

- [További címkek](#)

„A megfordítással azonban nem a részesei lettünk az előadásnak, hanem olyan legitimált kukkolói, akik nemcsak a történesekbe, hanem annak megalkotásába is betekintést nyerhettek. Mindemellett nemcsak magának a működési folyamatnak a kilesőivé, illetve tudóivá váltunk, hanem – akárcsak Harlekin szerelme, Pieretta a tükrön keresztül – mi is átkerültünk egy másik oldalra: a valóságon túlra.” – Bencsik Orsolya írása

Amikor a néző bekerül, de ki nem kerül

– Bencsik Orsolya írása a Derevo *Harlekin* című előadásáról

(XX. Thealter, Szeged, Kisszínház, 2010. júl. 20.)

Az idei Thealter Fesztivál sokak által várt és telházal fogadott külföldi előadója az orosz gyökerű (még 1988-ban Leningrádban alakult), jelenleg Németországban (Drezdában) működő híres Derevo társulat volt. Magyarországon először 1992-ben léptek fel, akkor is a MASZK szervezésének köszönhetően, majd ezek után többször is vendégszerepeltek Budapesten, illetve a Thealter keretein belül Szegeden. A darabjaikat az utóbbi években folyamatosan pozitívan fogadta a kritika, és a különböző fesztiválok, színháztalálkozók ünnepelt társulatává nőttek ki magukat. Most, 2010. júl. 20-án én sem csalódhattam: a *Harlekin* gyönyörű látványvilágával és – a komikus jelenetek ellenére is számomra szomorú – történetével, a szereplők (Anton Adaszinszkij, Jelena Jarovaja, Anna Budanova) meggyőző színjátékával és professzionális mozgásával, illetve az ehhez szervesen illeszkedő zenéjével (Daniel Williams, Anton Adaszinszkij, Dimitrij Sosztakovics, Henry Purcell, stb.) felejthetetlen élményt nyújtott.

A Derevo legújabb előadása egyszerre több elemből építkezett: egyrészt a középkori *commedia de'll arte* szereplőit idézte meg (ilyen szereplő például a címben is megjelölt, vezérszerepet betöltő Harlekin), másrészt pedig a balett- és a pantomimművészetet, illetve a marionett és a vándormutatóványosok (bohócok, akrobaták) groteszk világát ötvözte. Ez azért sem meglepő, mert maga a társulat vezetője, Adaszinszkij is pantomimes, illetve – kezdetben – Leningrádban egy ideig egy bohóctársulatban játszott.

A mutatóványos(ok) által eljátszott-előadott műsor magának a szintén komédiás szerepében megjelenő Harlekinnek és szerelmének, a fehér bohóc-balerinaruhás Pierettának a története, melynek során nem csak a viszonzatlan és meg-nem-értett szerelem tematizálódott, hanem a színészek, a mutatóványosok kiszolgáltatott, valójában a különböző, magasabb erők által irányított helyzete is. Harlekin (olaszul Alreccchino) a *commedia de'll arte* egyik tipikus, komikus (sokszor bohócszerepet betöltő) figurája, aki tarka, testhezálló ruhát, fekete félárlarcot és kardot visel. A Harlekin-értelmezések között előfordul olyan is, mely démoni erőket kapcsol a személyéhez, és a lelkek elrablójának tartja. A Derevo előadásában ez az alak vezérszereplőként jelent meg, aki nem a hagyományos öltözködést viselte (noha kardot igen), és nevetni való, illetve szórakoztató is csak mutatóványosként volt, emellett erősen kapcsolódott hozzá (de inkább elsődlegesen az árnyvilághoz) a démonikus jelleg, még akkor is, ha tragédiája miatt kétségtelenül szánni valónak tekinthetők. Az előadás egyik kulcsjelenete éppen tragédiája volt: az ti., amikor Harlekin szívét (egy

ESZKÖZÖK

Keresés

június 24., péntek
június 25., szombat
június 26., vasárnap

Irodalmi Jelen
2016. május

Rendelje meg az Irodalmi Jelen előfizetési csomagját és olvasson minket bárhol, bármikor!

[Az aktuális havilap tartalma »](#)

a hónap alkotója
archívum

Irodalmi Jelen-díjak
2002-2014

ÍGY ÍRUNK MI

- [Vers](#)
- [Sztancsik Éva Lambrozett: Sorbontók](#)
- [Báta Tibor | Egyetlen pontra felfüggesztve](#)
- [Sz.É.L.: Szabálytalan monológ](#)
- [Dezső Ilona Anna: TITKOK KÖNYVE — CIKLUS — Rózsa és lányok](#)

[Tovább](#)

Ingyenesen letölthető!

Digitális lapozó, illetve e-pub, az **NKA támogatásával**.

piros kaliforniai paprikát) kitépte és kedvesének adta, aki (mint a korábbi ajándékokat, úgy ezt sem értékelte és értelmezte helyesen) azt unott arccal ette meg, miközben a férfi fájdalommal küszködött. A szerelmes szíve elvesztése után („szívtelenül”), testén hatalmas varrattal, ármékként bolyongott a tükörvilágba került kedvesét keresve.

A z „**utazó muzsikusok és bohócok művészetének**” a megidézésére kiemelten törekedett az előadás, hiszen már a „kezdő kezdete” is ebbe a világba vitte bele a nézőtérre megérkezőket: egy bohócruhás, kopasz, nagy pofaszakállú alak (a vándortársulat vezetője, a konferanszié vagy a vándorelőadás előadója) segítette, illetve navigálta a közönség helyfoglalását. Miután mindenki megtalálta a maga helyét, akkor kezdődött el az előadás, mely azonban egy már befejezett műsor végét mutatta: tapsoló közönséget hallhattunk, akik ott, a függöny (a színpadon levő hatalmas, sárgás-fehéres, áttetsző vászon) mögött éljeneztek a sikeres előadást. Ez a bizonyos függöny tehát – mely egyébként a két tér (nézőtér, színpad és ennek folytatásaként a színpalak mögötti terület) elválasztásának a funkcióját hivatott betölteni (illetve emellett az előadást keretezi, kijelöli a kezdetét és a végét) – megfordította a hagyományos tereket, így a nézőtér helyett a színpalak mögé kerültünk. A megfordítással azonban nem a részesei lettünk az előadásnak, hanem olyan legitimált kukkolói, akik nemcsak a történesekbe, hanem annak megalkotásába is betekintést nyerhettek. Mindemellett nemcsak magának a működési folyamatnak a kilesővé, illetve tudóvá váltunk, hanem – akárcsak Harlekin szerelme, Pieretta a tükrön keresztül – mi is átkerültünk egy másik oldalra: a valóságon túlra. A függöny keretezői, illetve a térfelek kijelölői funkcióját többször is játékba hozták az alkotók, és folyamatosan változtatták a helyszíneket és a szerepeket. Így módon betekintő, részesülő, tudó pozíciónk nem volt örökös, sokszor átkerültünk a néző, majd az előadás legvégén a tapsoló és éljenző néző pozíciójába. Ugyanígy – a bent és a kint – kategóriáira építkezve utaztunk előadás és az előadás utáni (magánéleti) világban, a valóság és a fikció határmezsgyéjén, illetve – ez utóbbival szoros összefüggésben – a tükrön inneni és a tükrön túli, ármékvilágban. Ezt az utazást pedig könnyen analógiába lehetett hozni a vándorutazósok a közönséget pénzért szórakoztató („kolduló”) miliójével.

Az előadás éppen ezért sajátos tér és időkonceptióval dolgozott. Egy dinamikus tér-fogalommal rendelkezett, amennyiben folyamatos mozgásba hozta a teret, változtatta a kint és a bent dichotómia segítségével. Ezzel párhuzamosan pedig egy végtelenített, időtlen időt működtetett, melyet azonban a tükrön inneni világ ál-ideje állandóan elrejtett, eltakart. A függöny legutolsó széthúzása, a bohócok, a mutatványosok meghajlása után (az előadás végén) a színpadtér közepén gomolygó füst és a sejtelmes, homályos fények között megállás nélkül forgó hatalmas óramutató – amely egyébként a darabban már előtte is megjelent, amikor Harlekin azt, mint súlyos terhet két vállán cipelte, majd forgásba hozta – éppen ezt a végtelenített időt, mint örök igazságot közvetítette. Ebből a folytonos, változatlan időből pedig (akárcsak az ármékvilágból) – még akkor is, ha ezzel szemben a tükrön inneni világ a befejezettségre való lehetőséget, illetve éppen a keretezés, vagy a korszakokra, történetekre való osztás illúzióját hitette el velünk – kilépni nem lehet. Az óramutató forgása azt sugallta, hiába húzta tovább szekerét a vándorutazós, ő is, szereplői (bábjai, marionettjei, állatai) is és mi magunk is (nézők, legitimált kukkolók) Harlekin ármékvilágában maradtunk. Az „ott-maradás” pedig, ha nem is éppen ilyen értelemben, de számomra mindenképp megvalósult, hiszen a Derevo társulat olyan élményt nyújtott, mely – úgy vélem – kitörölhetetlenül bennem marad.

Bencsik Orsolya

Fotók: Anna Bogodist, D. Hartwig (www.thealter.hu)

DEREVO (Oroszország – Németország): Harlekin

Szereplők: Anton Adaszinszkij, Jelena Jarovaja, Anna Budanova

Hang: Daniel Williams

Zene: Daniel Williams, Anton Adaszinszkij, Dimitrij Sosztakovics, Henry Purcell és mások

Fény: Igor Fomin

Látvány, kellékek: Andrej Bobiljev

Jelmez: Anna Frumson

Koncepció, koreográfia: Anton Adaszinszkij és a Derevo

Share 0 Tweet 0 googleplus 0

Támogatónk:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

ARADI MAGYAR SZÍNHÁZ
www.aradimagyarszinhaz.ro

NYUGATI JELEN
www.nyugati jelen.com

JELENIDŐBEN

Hír Legfrissebb

- Barokk hangulat Fertődön, éjszakai séta a Fertő-Hanság területén
- Rekordszámú jelentkezés érkezett a Színház- és Filmművészeti Egyetemre
- Jurtaépítés, raktártúra is lesz Somogyban
- EURO-2016 – Közös éneklésre várják a szurkolókat a nyolcaddöntő előtt
- Tom Hanks életműdíjat kap az októberi Római Filmfesztiválon
- Múzeumok éjszakája – Gyerekprogramok és koncert is lesz a PIM-ben
- Az 1956-os forradalom titkos művészetéről nyílt kiállítás a Nemzeti Múzeumban
- Elhunyt százévesen Harry Rabinowitz brit karmester, zeneszerző

LEGOLVASOTTABB

1 hét 1 hónap 1 év Örök

- Carbonaro – Utazás tréfás rímekben Magyarországon és a világ körül
- Kulcsra zártam a suttygó gyerekkort – Laboda Róbert versei
- „Az identitások folyton újrakonstruálják magukat”
- Relax – Horváth Benji verse
- Vízmunka – Bíró Timea versei

Start the discussion...

Be the first to comment.

TOVÁBBI BESZÉLGETÉSEK IRODALMI JELEN

Polgár Vera: A lét mámora

1 comment • 5 hónapja*

Miklós Oláh — Hangulatos írás, pillanatkép egy súlyos beteg férfi és családja életéből. Szikár, lényegretörő, nagyon tetszett.

A lemerült könyv –Varga Melinda tárcája

1 comment • 17 napja*

Császár Róbert — Kedves Melinda, Egy érzelmekkel töltött gondolatsort olvastam, amellyel így módon vitatkozni nem lehet. ...

Jelige: pé-gvárgyián – Tóni

1 comment • 4 hónapja*

Horváth Barnabás — Nem olvastam végig, de tetszik ez a Tóni figura :D

Novella 2015 – pályázat

1 comment • 8 hónapja*

Domonkos Zágorki Csizsány — Elektronikus megjelenésnek az számít, ha ebookban jelent meg, vagy már az is, ha ...

Subscribe

Disqus a Te oldaladra

Személyes

DISQUS

Kommentek elrejtése, megjelenítése

Be the first of your friends to like this

JELEN(TŐS)

Nyugati Jelen

Kulter

LÁTHATATLAN KÖNYVTÁR

Könyvespolc

Olvasónapló

Kihívás

- Székelyhidi Zsolt: Csurog
- (Kosztolányi Dezsőné) Harnos Ilona: Mme Chaglon üzletei. Egy divatszalon rejtelmek
- Az irgalom ellipszise – Böszörményi Zoltán legújabb kötete a 87. Ünnepi Könyvhéten
- Jack London: A Zubony. A csillagok vándora
- Nyomunkban a csönd geometriája szűköl – Manolita Dragomir-Filimonescu versei Böszörményi Zoltán fordításában
- Carbonaro – Utazás tréfás rímekben Magyarországon és a világ körül
- Juhász Béla: Száraz kód
- Novák Valentin: Álomturbina – Részlet az Ünnepi Könyvhétre megjelenő regényből

Tovább

CÍMLAPRÓL AJÁNLJUK

2016. június 26., vasárnap

KALEIDOSZKÓP

Egyéb

Helyek

Szervezetek

Szeged tárcája A hónap költője Szőcs Géza Hudy Árpád beszélgetés költészet JAK Kéktúra Köllös Lajos Mátyóki Endre Böszörményi Zoltán Boldog Zoltán Gömöri György Varga Melinda Weiner Sennyey Tibor Pályázat magyar próza Arcot a versnek Magyar Írószövetség vers Petőfi Irodalmi Múzeum festészet Sárközi Mátyás Sultanus Beatus Laik Eszter TOP 10 kortárs próza könyvbemutató Novella

Tovább

IRODALMI JELEN KÖNYVEK

ELÉRHETŐSÉG

Tel.: +40 257-280-751
Fax: +40 257-280-596

Terjesztés:

Művészeti és Irodalmi Jelen Kft.

E-mail címünk:

ij@rodalmijelen.hu

Szerkesztőség és kiadó:

1081 Budapest, Rákóczi út 59. 3/5
310085 Arad, M. Eminescu 55-57.

HONLAPUNKRÓL

- Impresszum
- **Belépés/Regisztráció**
- Jelen Fórum
- Szabályzat
- Archivum
- Partnereink

ELŐZETÉS

- Irodalmi Jelen előfizetés
- Irodalmi Jelen számok
- Irodalmi Jelen könyvesbolt
- Szállítási feltételek
- Árak

FŐ ROVATOK

- Líra
- Epi
föld
- Ver
társasága | Olvastam, költőtárs | Szó-
Kép | Prasent | A hónap művésze
- Film és Hang | Film | Hangos vers | Hangos
próza
- Tárcák | Tárcá | Beszéd a palackból | Bőség
zavara | Vasárnapi levelek
- Esszé | Méhesben
- Láthatatlan könyvtár | Kihívás | Könyvespolc |
Olvasónapló
- Kritika | Interjú | Helyszíni | Pályázatok | Fű
alatt | Véres komolytalanságok | Így írunk
mi

